

Tämä on rinnakkaistallennettu versio alkuperäisestä julkaisusta.

Tämä on julkaisun kustantajan pdf.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Lahdenperä, M. 2020. Suun terveydenhoidon palvelua tuottaa laaja asiantuntijoiden tiimi. Talk-verkkolehti, HYVE 28.6.2020.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/hyve/suun-terveydenhoidon-palvelua-tuottaa-laaja-asiantuntijoiden-tiimi/>

Kaikki julkaisut Turun AMK:n rinnakkaistallennettujen julkaisujen kokoelmassa Theseuksessa ovat tekijänoikeussäännösten alaisia. Kokoelman tai sen osien käyttö on sallittu sähköisessä muodossa tai tulosteena vain henkilökohtaiseen, ei-kaupalliseen tutkimus- ja opetuskäyttöön. Muuhun käyttöön on hankittava tekijänoikeuden haltijan lupa.

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a publisher's pdf of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Lahdenperä, M. 2020. Suun terveydenhoidon palvelua tuottaa laaja asiantuntijoiden tiimi. Online Magazine Talk, Health and Well-being 28.6.2020.

URL: <https://talk.turkuamk.fi/hyve/suun-terveydenhoidon-palvelua-tuottaa-laaja-asiantuntijoiden-tiimi/>

All material supplied via TUAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Milla Lahdenperä

Lehtori, tutkimusvastaava, FT, Turun ammattikorkeakoulu

Suun terveydenhoidon palvelua tuottaa laaja asiantuntijoiden tiimi

Avainsanat: **kehittäminen, terveydenedistäminen, TKI-yhteistyö**

Suun terveyden toimijat kärsivät parhailtaan Covid-19-viruksen tuomasta toiminnan alasajosta ja suusuojaikadosta. Samaan aikaan bakteereja ja viruksia sisältävät aerosolit jylläävät ihmisten suissa pandemian lailla. Huono suunterveys ja infektiot heikentävät esimerkiksi reuman ja diabeteksen hoitotasapainoa ja on riskitekijä muun muassa valtimokovettumataudin sekä sydän- ja aivoinfarktin taustalla.

Suun terveyden kiireetöntä hoitoa ollaan vähitellen avaamassa kesän aikana monissa hammashoidon yksiköissä. Asiantuntijoiden huolena on hoitotakuun toteutuminen sekä akuuteiksi muodostuvat suusairaudet, jonojen purkaminen tulee viemään myös aikaa.

World Dental Federation (27.1.2017) määrittelee suun terveyden koostuvan kyvystä puhua, hymyillä, haistaa, maistaa, tuntea, pureskella, niellä ja ilmaista tunteita ilmeillä ilman kipua, epämukavuutta tai sairautta kasvojen alueella. Suun terveys on olennainen osa terveyttä ja hyvinvointia, ja se on yksi elämänlaadun mittari. Se määriytyy ympäristön arvojen ja asenteiden mukaan, ja siihen vaikuttaa ihmisten kanssakäyminen.

Kupittaalla toimii valtakunnallisesti ainutlaatuinen suun terveyden keskittymä

Suun terveyden hyvinvoinnin ja toiminnallisuuden ylläpitäminen koostuu monenlaisten asiantuntijoiden tiimistä. Turussa tilanne on erinomainen, koska Kupittaaan kampusalueella ja sen lähetyvillä toimii kaikki suun terveyden asiantuntijoiden koulutukseen osallistuvat tahot, kuten Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiriin (VSSHP) erikoishammaslääkärikoulutus, Turun yliopiston hammaslääketieteen koulutus, Turun ammattikorkeakoulun suuhygienisti- ja hammasteknikkokoulutukset sekä Turun ammatti-instituutin hammashoitajakoulutus.

"Suun terveyden tutkimusryhmässä tavoitteenamme on vahvistaa alueellista yhteistyötä ja edistää suun terveysosaamista koskevan TKI-toiminnan kehittämistä"

Turun AMK:ssa ja yliopistossa on lisäksi laajasti suun terveysosaamista palvelevaa ja laajentavaa erityisosaamista biomateriaaleihin, kudosteknologiaan sekä koneteknologiaan liittyen. Alueella on myös alan tuotekehitystä, palvelu- ja yrityksiä sekä yksityisen ja julkisen sektorin palveluiden tuottajia.

Tämä suun terveyden keskittymä on valtakunnallisesti ainutlaatuinen, koska Turun AMK:n hammastekniikan koulutus on ainoa Suomessa sekä muun muassa alueen biomateriaalitieteen osaaminen on kansainvälisestikin tunnustettua.

Suun terveyden tutkimusryhmässä tavoitteenamme on vahvistaa alueellista yhteistyötä ja edistää suun terveysosaamista koskevan TKI-toiminnan kehittämistä. Vuoden 2019 lopulla aloittaneessa tutkimusryhmässämme toimii suuhygienisti-, hammasteknikko- ja hammaslääkäriopettajia Turun ammattikorkeakoulusta ja Turun yliopiston hammaslääketieteen laitokselta sekä tutkijoita Turun kliinisestä biomateriaalikeskuksesta.

Digitaalisuus muuttaa myös suun terveydenhoitoa

Digitaalinen hammastekniikka on lisääntynyt viimeisten vuosien myötä vauhdikkaasti ollen hyvinkin yleistä nykypäivänä.

Laboratorioskannereiden rinnalla suoraan potilaan suusta jäljentävät skannerit ovat kehittyneet merkittävästi, ja samalla lisänneet uskoa digitaaliseen jäljentämiseen myös hammaslääkärin vastaanotoilla.

"Ennustetaan, että vuonna 2027 3D-tulostusteknologia on maailmanlaajuisesti pääasiallinen valmistusmenetelmä hampaiden restauraatioissa ja laitteissa."

Potilaan suusta otettuun skannaukseen suunnitellaan hammaslaboratoriossa hammastekniikan sovelluksiin soveltuvalla suunnitteluohjelmalla virtuaalinen, yksitönläinen lääkinällinen laite, hammasproteesi. Nykyisillä suunnitteluohjelmilla pystytään suunnittelemaan digitaalisesti lähes kaikki hammastekniset proteesit, niin yksittäiset paikat, hampaat, siltarakenteet kuin koko- ja osaproteesit.

Suunnittelun jälkeen proteesit valmistetaan jyrsimällä ja viimeistellään manuaalisesti. Materiaalia poistavat menetelmät ovat kuitenkin nykypäivänä epäsuotuisia muun muassa taloudellisesti ja ekologisesti katsottuna.

Teollisuudessa materiaalia lisäävää teknologiaa kehitetään ja tuotanto on siirtymässä kokonaan tähän suuntaan, näin myös hammaslääketieteen puolella. Ennustetaan, että vuonna 2027 3D-tulostusteknologia on maailmanlaajuisesti pääasiallinen valmistusmenetelmä hampaiden restauraatioissa ja laitteissa.

Kehitämme tulostusosaamista

Uutta teknologiaa on opeteltava käyttämään. On tunnettava laitteiden vahvuudet ja heikkoudet, sillä laitteistoissa on merkittäviä teknisiä eroja. Erittäin tärkeää on huomioida, mikä työ on kyseessä ja minkälainen on työskentelyalue.

Suun terveyden tutkimusryhmässä osallistumme Turun AMK:n lisäävän valmistusmenetelmän osaamiskeskukseen (<https://mmam.turkuamk.fi/>) luomiseen hammaslääketieteen tulostusosaamista kehittäen.

Edistämme yrityksen lääkinällisen laitteen markkinoille saattamista

Euroopan parlamentti ja neuvosto ovat 23.4.2020 vahvistaneet erillisasetuksella (EU) 2020/561, että lääkinällisistä laitteista annetun asetuksen (EU) 2017/745 siirtymäaika pidennetään yhdellä vuodella, 26.5.2021 saakka. Tämän ansiosta avaintoimijat – jäsenvaltiot, terveyslaitokset ja taloudelliset toimijat – voivat asettaa etusijalle meneillä olevan koronaviruspandemian torjumisen.

Lääkinällisiä laitteita koskeva asetus on aiheuttanut kiirettä ja huolta suun terveydenhuollon laitteita ja instrumentteja valmistavissa yrityksissä. Koronan myötä valmisteluaikaa lisättiin vuodella.

"Vahvuksiamme ovat monialainen asiantuntijajoukko; hoitoa toteuttavat hammaslääkärit ja suuhygienistit sekä proteeseista ja materiaaleista vastaavat hammasteknikot ja biomateriaalitieteilijät."

Tutkimusryhmässämme on pilottihankkeena tehty prekliinisiä instrumenttien soveltuvuus- ja käytettävyydestä alueen toimijoille. Aluehallintoviraston Turun AMK:lle myöntämä suuhygienistitoiminnan toimilupa mahdollistaa nyt myös instrumenttien kliinisen testauksen.

Pystymme jatkossa entistä paremmin vastaamaan suun terveyden osaamisalojen laitteita, välineitä ja materiaaleja valmistavien yritysten tarpeisiin. Mediisiina D:n uudet tilat ja arvostettu suomalainen asiantuntijuus antavat meille erinomaiset lähtökohdat laadukkaalle kansainvälisestikin varteenotettavalle yksikölle.

Tutkimus- ja kehittämistoimintamme kolme kärkiteemaa ovat:

- kliininen materiaali ja laitetutkimus
- suun terveyden kliininen tutkimus
- alan koulutusyhteistyön ja koulutuksen kehittäminen.

Suun terveyden tutkimusryhmässä vahvuksiamme ovat monialainen asiantuntijajoukko; kliinistä potilaan hoitoa toteuttavat hammaslääkärit ja suuhygienistit sekä pään alueen proteeseista ja materiaaleista vastaavat hammasteknikot ja biomateriaalitieteilijät.

Kuva: Antti Ala-Könni

Seuraa toimintaamme

Suun terveyden tutkimusryhmän sivuilla

Multicomponent Materials Centre of Expertise for Additive Manufacturing (MMAM) -sivustolla

Tämä artikkeli on viides osa sarjassa, jossa tuomme esiin Turun AMK:n tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa (TKI). TKI-toiminnassamme kohtaavat opiskelijoiden ideat, opettajien huippuasiantuntemus, projektiammattilaisten kokemus sekä yhteistyö yritysten, julkisen sektorin toimijoiden ja yhteisöjen kanssa. Haluamme avata keskustelua toiminnasta.

Artikkeli on osa Suun terveyden tutkimusryhmän julkaisutoimintaa.

Sarjan muut artikkelit:

Eeva Timonen-Kallion artikkeli: **Lapsi- ja perhepalveluihin etsitään uusia toimintamalleja**

Marion Karpin artikkeli: **Uudet työn tekemisen tavat tuovat työhyvinvointia**

Hanna Kirjavaisen artikkeli: **Digimaailmassa tulee huomioida myös heikompiosaiset**

Mari Lahden artikkeli: **Näyttöön perustuvat menetelmät tulee nostaa etusijalle mielenterveytyksessä**

Lähteet

Suomen Hammaslääkärilehti. Viitattu 8.6.2020.

<https://www.hammaslaakarilehti.fi/fi/uutinen/hengityssuojainten-saatavuus-ei-ole-parantunut>
<https://www.hammaslaakarilehti.fi/fi/uutinen/kiireetonta-hoitoa-tarvitaan-myos-koronan-aikana>

Lee JY, Watt RG, Williams DM, Giannobile WV. A New Definition for Oral Health: Implications for Clinical Practice, Policy, and Research. Pääkirjoitus. J Dent Res. Julkaistu verkossa 25.11.2016.

<https://www.turkuamk.fi/fi/ajankohtaista/947/hammastekniikan-tiloissa-vietetiin-avajaisia/>

Lohilahti, Suvi. Hammaslääketieteessä 3D-tulosteille huikea kasvuennuste. Published on 23/01/2018 13:10 https://www.3d-tulostus.fi/epage/s/3dtulostus.sf/en_GB/?ObjectPath=/Shops/20131018-11092-264846-1/Categories/Ajankohtaista/Uutiset/3D-tulosteille_hammasl_ketietete_ss_huikkea_kasvuennuste

Fimea, <https://www.fimea.fi/-/laakinnallisten-laitteiden-asetuksen-mdr-siirtymaika-siirtyy-vuodella-eteenpain-covid-19-n-vuoksi>

28.06.2020

